

ZAKON O DOPOLNITVI ZAKONA O INDUSTRIJSKI LASTNINI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 100/13, 23/20 in 76/23; v nadaljnjem besedilu: ZIL-1) je temeljni predpis, ki ureja vrste pravic industrijske lastnine (patent, dodatni varstveni certifikat, model, znamka, geografska označba), postopke za podelitev in registracijo teh pravic, sodno varstvo pravic in zastopanje strank v postopkih po ZIL-1. Za registracijo geografskih označb je pristojen Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: urad). Geografske označbe so kolektivna pravica, ki izdelovalcem in obrtnikom, ki ohranjajo tradicijo in znanje o izdelovanju tradicionalnih izdelkov, omogoča označevanje njihovih izdelkov z zaščiteno geografsko označbo – seveda ob izpolnjevanju vseh zahtevanih pogojev. To jim omogoča doseganje višjih cen izdelkov in večjo prepoznavnost na trgu, saj geografska označba potrošnikom sporoča in zagotavlja, da gre za tradicionalne lokalne proizvode, ki so tesno povezani s posameznim geografskim območjem, ki imajo ustrezno kakovost ali drugo lastnost, določeno v specifikaciji posamezne geografske označbe. Obenem izdelovalcem oziroma njihovim združenjem omogoča varstvo pred ponarejanjem in neloyalno konkurenco. ZIL-1 vsebuje posebne določbe, ki se nanašajo na geografsko označbo. Kot vse pravice industrijske lastnine, je tudi geografska označba teritorialne narave, zato geografska označba, registrirana na podlagi ZIL-1, velja le na območju Republike Slovenije. V ZIL-1 so določeni pogoji in postopek za registracijo geografske označbe, pravice iz geografske označbe, njeno neomejeno trajanje ter sodno varstvo pravic iz geografske označbe, ki ga lahko uveljavljajo imetniki pravic oziroma upravičenci do uporabe geografske označbe. ZIL-1 se sicer ne uporablja za vse vrste geografskih označb, saj se na podlagi četrtega odstavka 55. člena ZIL-1 kot geografska označba po določbah ZIL-1 ne sme registrirati geografska oznaka za kmetijske pridelke oziroma živila ter za vina in druge proizvode iz grozdja in vina. Geografske označbe za te vrste blaga se registrirajo na ravni EU in ne na ravni držav članic. Razen te izjeme se določbe ZIL-1 o geografskih označbah lahko uporabljajo za vse vrste blaga, kar vključuje tudi obrtne in industrijske izdelke. Na področju geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov sta bili v Sloveniji registrirani le dve geografski označbi, obe sta še vedno veljavni: "Idrijska čipka" od leta 2000 ter "Ribniška suha roba" od leta 2005.

Na področju geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov je s sprejetjem Uredbe (EU) 2023/2411 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zaščiti geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov ter spremembi uredb (EU) 2017/1001 in (EU) 2019/1753 (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/2411/EU), prišlo do sprememb. Uredba 2023/2411/EU, ki se začne uporabljati 1. decembra 2025, namreč ukinja nacionalne sisteme varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov v tistih državah, ki tako varstvo imajo ter vzpostavlja enotno pravico geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov na ravni celotne EU. Enotna evropska pravica geografske označbe za obrtne in industrijske izdelke bo zagotavljala enako varstvo v vseh državah članicah, s čimer se bo povečala pravna varnost in vzpodbujale naložbe v tovrstne obrtne in industrijske izdelke. Poleg tega bodo lahko tudi proizvajalci obrtnih in industrijskih izdelkov uporabili mednarodni okvir za registracijo in varstvo geografskih označb po Ženevskem aktu Lizbonskega sporazuma o označbah porekla in geografskih označbah (v nadaljnjem besedilu: Ženevski akt). Proizvajalci obrtnih in industrijskih izdelkov v EU namreč zdaj ne morejo zahtevati mednarodnega varstva v skladu z Ženevskim aktom, EU pa mora zavrniti zahteve pogodbenic Ženevskega akta za takšno varstvo. Proizvajalci v EU tudi ne morejo izkoristiti varstva, ki ga zagotavljajo trgovinski sporazumi EU, ki zdaj zajemajo samo kmetijske proizvode z geografsko označbo.

Ker nacionalno varstvo geografskih označb z začetkom uporabe Uredbe 2023/2411/EU ne bo več mogoče, se zaradi uskladitve zakonodaje z Uredbo 2023/2411/EU s predlogom zakona določa, da se kot geografska označba po ZIL-1 ne sme registrirati geografska označba za obrtne in industrijske izdelke. Gre za rešitev, kot jo ZIL-1 že vsebuje za področje geografskih označb za kmetijske pridelke oziroma živila ter za vina in druge proizvode iz grozdja in vina, ki se prav tako ne morejo registrirati po določbah ZIL-1, temveč na podlagi zakonodaje EU ter predpisov, sprejetih za njeno izvajanje. Brez

predlagane spremembe zakona bi bile določbe ZIL-1 v nasprotju z določbami Uredbe 2023/2411/EU, saj ni dovoljeno vzporedno varstvo geografskih označb obrtnih izdelkov na ravni držav članic ter na ravni EU. Poleg tega bi v javnosti lahko prišlo do zmede glede pravil, ki se uporabljajo na področju registracije geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov. Da bi upravičencem do uporabe geografskih označb zagotovili možnost neprekinjenega varstva že registriranih geografskih označb, predlog zakona ureja tudi vprašanje prehodnega obdobja varstva obstoječih geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, za katere bo do 2. decembra 2026 vložena zahteva za registracijo na podlagi 70. člena Uredbe 2023/2411/EU. Če takšna zahteva ne bo vložena, bo varstvo obstoječih geografskih označb prenehalo 2. decembra 2026.

Uredba 2023/2411/EU določa pogoje in postopek registracije geografske označbe, pravice, ki izhajajo iz nje ter državam članicam nalaga učinkovito izvajanje nadzora. Na podlagi Uredbe 2023/2411/EU bo Evropska komisija sprejela tudi delegirano uredbo ter izvedbeno uredbo, s katerima bodo podrobneje urejeni nekateri, zlasti postopkovni vidiki Uredbe 2023/2411/EU. Z vidika vsebinskih zahtev za varstvo geografske označbe Uredba 2023/2411/EU v primerjavi z ZIL-1 ne prinaša velike spremembe, saj že ZIL-1 zahteva dovolj močno povezavo med kakovostjo, slovesom ali drugo značilnostjo z geografskim območjem, s katerega blago izvira. Vendarle pa je bistvena razlika ta, da bodo registrirane geografske označbe odslej zaščitene na ozemlju celotne EU. Pomembna novost je tudi, da se bo simbol EU, ki se že uporablja pri živilskih geografskih označbah, uporabljal tudi pri označevanju z geografsko označbo zaščitene obrtnih in industrijskih izdelkov. Ker se ta simbol pojavlja na številnih živilskih izdelkih, je med potrošniki že precej prepoznaven in je enak v vseh državah članicah. Zaradi tega bodo kupci tudi pri obrtnih in industrijskih izdelkih hitreje prepoznali, da gre za zaščiteno geografsko označbo, s tem pa bodo imeli v take izdelke tudi večje zaupanje.

Za registracijo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov se bodo od 1. decembra 2025 neposredno uporabljale določbe Uredbe 2023/2411/EU ter določbe izvedbene in delegirane uredbe, ki ju bo na njeni podlagi sprejela Evropska Komisija. Na nacionalni ravni bodo za učinkovito izvajanje Uredbe 2023/2411/EU podrobnejša pravila na področjih, kjer je to potrebno, sprejeta z zakonom za izvajanje uredbe (EU) o geografskih označbah obrtnih in industrijskih izdelkov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilja predloga zakona so:

- uskladitev pravnega reda s predpisi EU,
- ureditev prehodnega obdobja varstva za obstoječe geografske označbe obrtnih in industrijskih izdelkov.

2.2 Načela

Načela predlaganega zakona so:

- večja pravna varnost
- jasnost in preglednost predpisov.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona vsebuje dve poglavitni rešitvi, ki sta potrebni za uskladitev s pravnim redom EU in za zagotovitev pravne varnosti in interesov upravičencev do uporabe že registriranih geografskih označb v prehodnem obdobju iz 70. člena Uredbe 2023/2411/EU.

Predlog zakona z novim petim odstavkom 55. člena ZIL-1 izvzema uporabo ZIL-1 za področje registracije geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov. Vse vidike varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov namreč ureja Uredba 2023/2411/EU, ki se začne uporabljati 1. decembra 2025. Predlog zakona pri tem sledi ureditvi na področju geografskih označb za kmetijske pridelke oziroma živila ter za vina in druge proizvode iz grozdja in vina, za katere četrti odstavek 55. člena ZIL-1 določa, da se ne smejo registrirati na podlagi določb ZIL-1. Ker se geografske označbe lahko nanašajo tudi na blago, ki ga ni mogoče opredeliti kot obrtne in industrijske izdelke, se bodo za to blago določbe ZIL-1 lahko še naprej uporabljale. Zato predlog dopolnitve zakona ne posega v vsebino določb ZIL-1, ki se nanašajo na geografske označbe, temveč zgolj izključuje njihovo uporabo za obrtne in industrijske

izdelke. Za izvajanje Uredbe 2023/2411/EU bo Evropska komisija sprejela tudi delegirano ter izvedbeno uredbo, kjer bodo podrobneje urejena predvsem nekatera postopkovna pravila tako na nacionalni ravni, kot na ravni EU. V delu, kjer pravila nacionalnega dela postopka registracije z navedenimi predpisi EU niso dovolj podrobno in jasno urejena oziroma kjer Uredba 2023/2411/EU državam članicam izrecno nalaga ali dopušča sprejetje nacionalnih predpisov, bo za učinkovito izvajanje Uredbe 2023/2411/EU sprejet zakon o izvajanju uredbe (EU) o geografskih označbah obrtnih in industrijskih izdelkov. Na ta način bo po vzoru geografskih označb na področju kmetijskih proizvodov, vin in žganih pijač, področje geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov urejeno v posebnem predpisu in ne v ZIL-1. S tem se bo zagotovila preglednost ureditve in tako splošni kot strokovni javnosti omogočilo lažje uveljavljanje svojih pravic in obveznosti.

Druga poglobljena rešitev predloga zakona je ureditev obdobja prehodne zaščite za obstoječe, že registrirane geografske označbe. Uredba 2023/2411/EU v 70. členu določa, da do 2. decembra 2026 posebna zaščita geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov preneha, zahtevki v obdelavi pa se štejejo za nevljučene. Vendar državam članicam dopušča, da trajanje nacionalne zaščite podaljšajo do zaključka postopka registracije na ravni EU za obstoječe nacionalne geografske označbe, za katere države članice do 2. decembra 2026 vložijo zahtevo za registracijo na podlagi Uredbe 2023/2411/EU. Ker je podaljšanje prehodne zaščite obstoječih geografskih označb v interesu upravičencev do uporabe geografske označbe, se želi z drugim odstavkom 2. člena predloga zakona izkoristiti možnost, ki jo državam članicam omogoča 70. člen Uredbe 2023/2411/EU. S prvim odstavkom 2. člena predloga zakona pa se zaradi jasnosti in pravne varnosti določa zadnji dan varstva že registriranih geografskih označb, saj Uredba 2023/2411/EU v prvem odstavku 70. člena določa skrajni rok, do katerega varstvo nacionalnih geografskih označb preneha.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagani zakon nima vpliva na državni proračun in druga javna finančna sredstva. Za vodenje postopkov v zvezi s pridobitvijo pravic iz geografske označbe je urad pristojen že na podlagi obstoječih predpisov. Ker je izvajanje določb Uredbe 2023/2411/EU obvezno in se njene določbe uporabljajo neposredno, se s predlogom zakona upravnim organom ne nalaga nobenih dodatnih obveznosti, temveč bodo te nastale neposredno na podlagi Uredbe 2023/2411/EU. Kljub nekaterim novostim, ki jih ta prinaša upravnim organom na področju postopkov za pridobitev pravic ter nadzora nad uporabo geografskih označb na trgu, se ne predvideva, da bi zaradi izvajanja Uredbe 2023/2411/EU prišlo do takšnega povečanja obsega nalog, ki bi zahteval večje spremembe v organizaciji dela pri postopkih registracije ali nadzora nad uporabo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, ki bi zahtevale dodatna sredstva ali dodatne zaposlitve.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V več kot polovici držav članic obstajajo nacionalni sistemi varstva (sui generis) geografskih označb za obrtne in industrijske izdelke, medtem ko preostale države članice za zaščito takšnih izdelkov uporabljajo znamke oziroma pravila o nelojalni konkurenci. Vendar se z Uredbo 2023/2411/EU tudi sui generis nacionalni sistemi varstva ukinjajo, vzpostavlja pa se enotna pravica do geografske označbe na ravni celotne EU. Začetek uporabe Uredbe 2023/2411/EU je 1. december 2025, do takrat morajo države članice sprejeti oziroma prilagoditi svoje nacionalne predpise določbam Uredbe 2023/2411/EU. Ker so države članice šele v fazi sprejemanja takšnih predpisov, se lahko opravi le prikaz obstoječe ureditve v drugih državah članicah. V nadaljevanju so zato predstavljene trenutne ureditve v treh sosednjih državah članicah, pri čemer imata dve že obstoječ nacionalni sistem varstva geografskih označb, ena pa takega sistema nima. Kot že pojasnjeno, bo z začetkom uporabe Uredbe 2023/2411/EU tudi v

državah članicah s sui generis sistemi varstva prišlo do sprememb, saj bo nacionalno varstvo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov na podlagi Uredbe 2023/2411/EU prenehalo.

Hrvaška

V hrvaški zakonodaji obstaja poseben sui generis sistem varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov. Temeljni predpis, ki ureja to področje, je Zakon o geografskih označbah in označbah porekla proizvodov in storitev (*Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga ("Narodne novine", br. 173/2003, 186/2003, 76/2007, 49/2011, 46/2018)*) ter na njegovi podlagi sprejet Pravilnik o o geografskih označbah in označbah porekla proizvodov in storitev (*Pravilnik o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga ("Narodne novine" br. 72/2004, 117/2007, 66/2011, 43/2017)*). Navedena predpisa se nanašata na vse vrste blaga in storitev, z izjemo kmetijskih izdelkov, živil, vin in žganih pijač. Trenutno je v pripravi predlog novega zakona o varstvu geografskih označb za obrtne in industrijske izdelke, ki bo razveljavil obstoječi zakon. Za Hrvaško bo Uredba 2023/2411/EU na področju varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov pomenila veliko spremembo. Za obrtne in industrijske izdelke ne bo več mogoče registrirati geografske označbe oziroma zaščitene označbe porekla na nacionalni ravni, temveč na ravni EU v skladu z Uredbo 2023/2411/EU. Za vodenje postopka registracije bo še naprej pristojen hrvaški urad za intelektualno lastnino (*Državni zavod za intelektualno vlasništvo*), vendar le za nacionalni del postopka registracije, končno odločitev o registraciji na ravni EU pa bo sprejel Urad EU za intelektualno lastnino oziroma Evropska komisija.

Madžarska

Madžarska ima svoj sui generis sistem varstva geografskih označb. Temeljni zakon na tem področju je Zakon XI iz leta 1997 o zaščiti blagovne znamke in geografske označbe (*1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról*), ki ureja pravico geografske označbe v členih 103 do 116. Zakon omogoča registracijo tako geografske označbe, kot zaščitene označbe porekla. Razlika med obema je v tem, kako močna je povezava izdelka z geografskim območjem, s katerega izvira. Z geografsko označbo se lahko zaščiti ime geografskega območja, če je posebna kakovost, sloves ali druga značilnost izdelka bistveno odvisna od njegovega geografskega porekla in če proizvodnja, predelava ali priprava izdelka poteka na opredeljenem geografskem območju. Pri zaščiteni označbi porekla pa mora biti kakovost, sloves ali druga značilnost izdelka izključna ali bistvena posledica njegovega geografskega porekla, vključno z njegovimi neločljivimi naravnimi ter človeškimi dejavniki in če proizvodnja, predelava ali priprava poteka na opredeljenem geografskem območju. Zahtevo za registracijo lahko vloži posameznik, pravna oseba ali družba brez pravne osebnosti, ki na opredeljenem geografskem območju proizvaja, predeluje ali pripravljata izdelke, za katerega se uporablja geografska označba. Po registraciji imajo pravico do uporabe geografske označbe vsi, ki proizvajajo izdelke v skladu s specifikacijo geografske označbe. Za postopke registracije je pristojen madžarski urad za intelektualno lastnino. Tudi za Madžarsko bo Uredba 2023/2411/EU pomenila veliko spremembo, saj na področju varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov ne bo več mogoče nacionalno varstvo geografskih označb oziroma zaščiteneh označb porekla.

Avstrija

V Avstriji ne obstaja sui generis sistem varstva geografskih označb. Varstvo obrtnih in industrijskih izdelkov se lahko doseže z registracijo kolektivne znamke ter na podlagi pravil nelojalne konkurence. Temeljna zakona na tem področju sta Zakon o varstvu znamk (*Markenschutzgesetz*) in Zakon o varstvu pred nepošteno konkurenco (*Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb*). Glavni namen kolektivne znamke je, podobno kot pri individualni znamki, jamstvo izvora, in sicer razlikovanje blaga in storitev članov nosilca kolektivne znamke od blaga in storitev drugih podjetij. Avstrijski Zakon o varstvu znamk v četrtem odstavku 64. člena določa, da lahko kolektivne znamke sestojijo izključno iz znakov ali označb, ki se v gospodarskem prometu lahko uporabljajo za označevanje geografskega porekla blaga ali storitev. Takšna kolektivna znamka imetniku ne daje pravice, da bi tretji osebi v gospodarskem prometu prepovedal uporabo takšnih znakov ali označb, če jih ta tretja oseba uporablja v skladu z dobrimi poslovnimi običaji v industrijskih ali trgovinskih zadevah. Takšna pravica se zlasti ne sme uveljavljati proti tretji osebi, ki je upravičena do uporabe geografskega imena. Avstrija se je s tem odločila za prenos opcijske določbe Direktive (EU) 2015/2436 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami. Kolektivni znamki mora biti za registracijo priložen tudi pravilnik o kolektivni znamki, ki določa

osebe, pooblaščenec za uporabo znamke, pogoje za uporabo znamke ter druge z zakonom določene obvezne podatke.

Poleg kolektivne znamke se varstvo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov zagotavlja na podlagi pravil o nepošteni konkurenci. Avstrijski Zakon o varstvu pred nepošteno konkurenco prepoveduje uporabo zavajajočih informacij. Prvi odstavek 1. člena zakona določa, da so prepovedane nepoštene poslovne prakse ali druga nepoštena ravnanja, ki bi verjetno pomembno vplivala na konkurenco v škodo drugih podjetij. Poleg tega 8. člen zakona posebej ureja varstvo geografskih označb za izpolnitev obveznosti, ki jih pogodbenicam nalaga Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPS). Pomemben je tudi 2. člen, ki vsebuje splošno prepoved zavajajočih informacij. Po tej določbi se poslovna praksa šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije ali bi lahko na drug način zavajala tržnega udeleženca, na primer glede glavnih značilnosti izdelka. Ta določba je še posebej uporabna pri zavajajočih informacijah, ki se nanašajo na izvor izdelkov, zlasti ko je takšen izvor povezan z določeno kakovostjo izdelka.

Uredba 2023/2411/EU bo vplivala tudi na Avstrijo, saj bo morala na novo določiti pristojne organe za izvajanje postopkov registracije geografskih označb in sprejeti druge ustrezne določbe za izvajanje Uredbe 2023/2411/EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Za postopke v zvezi s pridobitvijo pravic industrijske lastnine, vključno s postopki registracije geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, je pristojen urad. Sprejem zakona ne bo imel neposrednih posledic na delo urada, saj predlog zakona uradu ne nalaga nobenih novih obveznosti. Administrativne posledice bodo nastale na podlagi Uredbe 2023/2411/EU, saj bo moral urad izpolnjevati številne naloge in obveznosti, ki jih nalaga državam članicam. Uredba na primer zahteva izvajanje ugovornega postopka kot dela nacionalne faze postopka registracije geografske označbe, vodenje nacionalnega dela postopka izbrisa geografske označbe ter obveznost preverjanja skladnosti izdelkov s specifikacijo izdelkov. Novost glede na obstoječo ureditev v ZIL-1 je tudi, da morajo države članice izvajati nadzor nad kršitvami Uredbe 2023/2411/EU oziroma uporabo geografskih označb na trgu ter za to predpisati sankcije in upravne ukrepe, kar prinaša nekatere dodatne administrativne naloge tako uradu, kot Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije kot organu, pristojnemu za nadzor na trgu. Ne glede na to ni pričakovano, da bi zaradi tega prišlo do večjih dodatnih obremenitev obeh organov. Urad je že doslej vodil vse upravne postopke, povezane z geografskimi označbami obrtnih in industrijskih izdelkov, nadzor na trgu pa se v določeni meri že sedaj lahko opravlja na podlagi nacionalne zakonodaje s področja varstva pred nepoštenimi poslovnimi praksami, vključno z zavajajočimi poslovnimi praksami.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Proizvajalcem obrtnih in industrijskih izdelkov, ki želijo uporabljati registrirano geografsko označbo za označevanje svojih izdelkov, se po obstoječi ureditvi iz ZIL-1 pred uporabo geografske označbe ni potrebno certificirati pri uradu ali drugem upravnem organu. Pravila uporabe, vključno s postopki nadzora nad uporabo geografske označbe, so določena v posamezni specifikaciji geografske označbe in jih morajo proizvajalci upoštevati. Na tem področju bo za proizvajalce prišlo do spremembe, saj Uredba 2023/2411/EU zahteva obvezno certifikacijo proizvajalcev, preden dajo na trg izdelke, označene z geografsko označbo. Vendar tudi tu ne gre za obveznosti, ki bi nastale kot posledice predloga zakona, temveč bodo nove obveznosti nastale zaradi začetka uporabe Uredbe 2023/2411/EU.

6.2 Presoja posledic na okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona ne bo imel takih posledic.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo:

S predlogom zakona se zaradi uskladitve s pravnim redom EU geografske označbe obrtnih in industrijskih izdelkov ne bi več registrirale po ZIL-1. S 1. decembrom 2025 se začne uporabljati Uredba 2023/2411/EU, ki celovito ureja področje geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, vključno s postopki registracije. Z Uredbo 2023/2411/EU se vzpostavlja nova pravica do geografske označbe na ravni celotne EU, nacionalni sistemi varstva geografskih označb v tistih državah članicah, ki tako varstvo

imajo, pa se ukinjajo. Posledice na gospodarstvo bodo nastale na podlagi Uredbe 2023/2411/EU, medtem ko je predlog spremembe zakona nujen zaradi uskladitve nacionalne zakonodaje z Uredbo 2023/2411/EU. Cilj Uredbe 2023/2411/EU je vzpostavitev neposredno uporabnega varstva geografskih označb za obrtne in industrijske izdelke na ravni EU. S tem se bo izboljšal položaj proizvajalcev, zlasti mikro, majhnih in srednjih podjetij, da bodo ti lažje zavarovali svoje izdelke pred ponarejanjem in jih spodbudili k naložbam v te izdelke. Vsebina Uredbe 2023/2411/EU je bila pripravljena z ozirom na specifične potrebe teh podjetij in izzive, s katerimi se soočajo. Predviden je enostaven postopek, ki v nobeni fazi ne bo zahteval vključitev zastopnikov, zaradi česar bo administrativno breme za mikro, majhna in srednja podjetja minimalno. Namen Uredbe 2023/2411/EU je tudi povečati prepoznavnost tradicionalnih obrtnih in industrijskih izdelkov na trgih, kar bi prineslo koristi vsem deležnikom in potrošnikom. Poleg proizvajalcev bodo imele korist tudi regije, v katerih ti delujejo, s čimer bi se povečal in razvijal njihov turistični potencial, ohranila in pritegnila bi se kvalificirana delovna sila ter zavarovala njihova kulturna dediščina. Ker je turizem sektor, ki ga je pandemija COVID-19 še posebej prizadela, se lahko nova ureditev izkaže za pomemben korak pri vračanju teh regij, pogosto slabše razvitih, na pot h gospodarskemu okrevanju in pomaga izboljšati njihovo turistično privlačnost. Uredba ne bo imela negativnih posledic za gospodarstvo, prav tako ne predlog zakona, s katerim se zgolj usklajuje naš pravni red s pravnim redom EU.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju:

Predlog zakona ne bo imel takih posledic.

6.5 Presoja posledic glede na dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne bo imel takih posledic.

6.6 Presoja posledic na druga področja:

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Za izvajanje sprejetega predpisa ne bodo potrebne posebne priprave. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino bo na svoji spletni strani objavil vse potrebne informacije o vsebini in postopkih na podlagi Uredbe 2023/2411/EU.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja

- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte)

- bistvena mnenja, predlogi in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani in razlogi za neupoštevanje;

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport
- mag. Dejan Židan, državni sekretar
- Matevž Frangež, državni sekretar
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg
- mag. Karin Žvokelj, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Mojca Kušej, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

- Matjaž Jakin, podsekretar, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13, 23/20 in 76/23) se v 55. členu za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Kot geografska označba po tem zakonu se ne sme registrirati geografska označba za obrtne in industrijske izdelke.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

(obstoječa imena in prehodna zaščita)

Varstvo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, ki so bile registrirane pred uveljavitvijo tega zakona, preneha 2. decembra 2026.

Ne glede na prejšnji odstavek varstvo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov, ki so bile registrirane pred uveljavitvijo tega zakona in je bila zanje vložena zahteva za registracijo na podlagi drugega odstavka 70. člena Uredbe (EU) 2023/2411 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zaščiti geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov ter spremembi uredb (EU) 2017/1001 in (EU) 2019/1753, preneha z dnem pravnomočnosti odločitve v postopku registracije na ravni Evropske unije.

3. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. decembra 2025.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Uredba 2023/2411/EU vzpostavlja sistem varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov na ravni EU in se začne uporabljati 1. decembra 2025. Ker gre za uredbo, se od tega datuma njene določbe obvezno in neposredno uporabljajo v vseh državah članicah. Dopolnitev 55. člena ZIL-1 z novim petim odstavkom je potrebna zaradi uskladitve nacionalne zakonodaje na področju geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov z Uredbo 2023/2411/EU, ki državam članicam ne omogoča, da bi ohranile svoje (sui generis) sisteme varstva geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov. S predlagano spremembo se po vzoru ureditve na področju živilskih geografskih označb iz četrtega odstavka 55. člena ZIL-1 zato jasno določa, da se geografske označbe obrtnih in industrijskih ne smejo registrirati po določbah ZIL-1. Ne glede na to, da se Uredba 2023/2411/EU neposredno uporablja, je predlagana sprememba potrebna zaradi pravne varnosti, jasnosti zakonske ureditve in uskladitve s pravnim redom Evropske unije.

K 2. členu:

Uredba 2023/2411/EU v prvem odstavku 70. člena določa, da do 2. decembra 2026 nacionalna posebna zaščita geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov preneha, zahtevki v obdelavi pa se štejejo za nevlložene, razen če je vložena zahteva na podlagi drugega odstavka 70. člena Uredbe 2023/2411/EU.

Zaradi večje jasnosti in pravne varnosti imetnikov oziroma upravičencev do uporabe geografskih označb, ki so bile registrirane pred začetkom veljavnosti tega zakona, se s predlogom prvega odstavka 2. člena tega zakona določa datum prenehanja varstva obstoječih geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov. Varstvo obstoječih geografskih označb bi tako prenehalo 2. decembra 2026, kar je v skladu s prvim odstavkom 70. člena Uredbe 2023/2411/EU, ki ta datum določa kot skrajni rok za prenehanje posebne zaščite geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov.

V predlogu drugega odstavka 2. člena tega zakona gre za implementacijo opsijske določbe tretjega odstavka 70. člena Uredbe 2023/2411/EU, ki državam članicam omogoča podaljšanje trajanja nacionalne zaščite za geografske označbe, za katere je bil pred 2. decembrom 2026 vložen zahtevek za registracijo v skladu z drugim odstavkom 70. člena Uredbe 2023/2411/EU. S tem se imetnikom oziroma upravičencem do registrirane geografske označbe omogoči neprekinjeno varstvo njihovih pravic do zaključka postopka registracije na podlagi Uredbe 2023/2411/EU s strani Urada Evropske unije za intelektualno lastnino oziroma v izjemnih primerih s strani Evropske komisije.

K 3. členu:

Začetek veljavnosti predloga zakona je 1. december 2025, kar sovpada z začetkom uporabe Uredbe 2023/2411/EU. Ker so določbe Uredbe 2023/2411/EU neposredno uporabljive, se z začetkom njene uporabe za registracijo geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov ne bodo več uporabljale določbe ZIL-1, temveč določbe Uredbe 2023/2411/EU in predpisov, sprejetih za njeno izvajanje.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

55. člen

(predmet varstva registrirane geografske označbe)

- (1) Geografska označba, ki se sme registrirati, pomeni oznako, ki označuje, da blago izvira z določenega ozemlja, območja ali kraja na tem ozemlju, če je kakovost, sloves ali kakšna druga značilnost tega blaga bistveno odvisna od njegovega geografskega porekla.
- (2) Kot geografska označba se lahko registrira tudi ime, ki je postalo po dolgotrajni uporabi v gospodarskem prometu splošno znano kot označba, da blago izvira iz določenega kraja ali območja.
- (3) Geografska označba, ki se nanaša na blago s posebnim zgodovinskim ali kulturnim pomenom, se lahko zavaruje neposredno z uredbo Vlade Republike Slovenije.
- (4) Kot geografska označba po tem zakonu se ne sme registrirati geografska oznaka za kmetijske pridelke oziroma živila ter za vina in druge proizvode iz grozdja in vina.